
Het Woord van de Gerechtigheid

Nummer 127, augustus 2015

“Want ieder die nog van melk leeft, is onervaren in het woord van de gerechtigheid (St. vert.): hij is nog een kind” (Hebr. 5:13). Het “woord van de gerechtigheid” staat in contrast tot “de eerste beginselen van de uitspraken van God” (Hebr. 5:12). Het “woord van de gerechtigheid” duidt daarom op diepere waarheden waarin God handelt op basis van Zijn gerechtigheid met ons.

Het Woord van de Gerechtigheid wil een bijdrage leveren om christenen vertrouwd te maken met de “vaste spijs” (Hebr. 5:14) van het woord van God om geestelijke volwassenheid mogelijk te maken. Bijbelse waarheden die nauwelijks worden onderwezen en van cruciaal belang zijn om “het einddoel van het geloof” (1 Petr. 1:9) te bereiken, zullen in het bijzonder onderwerp van aandacht zijn.

Het Woord van de Gerechtigheid wordt geredigeerd door Roel Velema
 e-mail: roel@velemaweb.nl
 website: <http://velemaweb.nl>
 Facebook: <https://www.facebook.com/roel.velema.5>

Ontmoet de Mystici

Jacob Böhme (deel 4)

Het Principe van Licht in God

“Er is een kruis in het hart van God, niet alleen van Jezus Christus, waarbij Hij eeuwig ‘stierf’ om een God te zijn voor Zichzelf” (Jacob Böhme).

“Want het eeuwige woont niet in de tijd, hoewel het de tijd aan zich heeft” (Jacob Böhme).

De drie principes en de zeven eigenschappen (kwaliteiten) in de natuur van God

P1. Het principe van duisternis in God (Ungrund) (These) (Natuurlijk)

[Het principe voor het Licht]

K1. Aantrekking-Actie-Contractie {Vader}

K2. Afstoting-Reactie-Expansie {Zoon}

K3. Beweging-Rotatie {Geest}

P2. Het principe van eenheid (Synthese)

K4. Vuur-Synthese {kruis}

P3. Het principe van licht in God (Grund) (Antithese) (Geestelijk)

[Het Principe in het Licht]

K5. Licht-Rotatie {{Geest}}

K6. Geluid-Expansie {Zoon}

K7. Wijsheid-Manifestatie {Vader}

“God Zelf is de essentie van alle essenties” (Jacob Böhme).

Nogmaals het eerste en tweede principe

Laten we de eerste twee principes nog eens herhalen, voordat we het derde en laatste principe behandelen. Jacob Böhme zag in zijn kosmologie dat alles functioneert door these en antithese die de synthese vormt. Alles wat bestaat, heeft zijn tegenhang: gezondheid-ziekte, liefde-haat, positief-negatief, leven-dood, licht-duisternis, Schepper-schepsel, etc. Het universum, zowel de materiële schepping als het levende schepsel, wordt beschreven in duo-form. Beweging vindt plaats wanneer het negatieve door het positieve wordt opgeslokt. Zo werkt elektriciteit en zo heffen we de hardheid van een bed op door de zachtheid van een matras. God is altijd het *Grote Positief*, waarbij het negatief niet perse zondig is. Aan Hem verbonden, komt God in ons in beweging en vindt er synthese plaats wanneer het kruis in het hart van God tot uitdrukking komt.

In de zondeval van Lucifer ontstond het probleem dat hij, als negatief, zich tegenover God als een positief wilde opstellen en als God wilde zijn. Daardoor vormde zich een nieuwe, tot dan toe onbekende, tegenstelling, namelijk goed-kwaad. Kwaad bestond daarvoor niet. God had engelen en mensen gemaakt met de mogelijkheid om te kiezen en nee te zeggen tegen het negatief dat zij zijn, om zich als schijnbare onafhankelijke schepselen tegenover God op te stellen. Daarmee maakt duisternis aanspraak om licht te zijn, kwaad als goed te zijn en de aanspraak van het schepsel zichzelf tot god te zijn.

Adam en Eva kenden het goede, maar niet het kwade dat de duivel zou introduceren door de boom van de kennis van goed en kwaad. De tegenstelling van goed en kwaad werden vijanden in plaats van functionele tegenstellingen. Het leven viel daarom uiteen in twee nieuwe, tegengestelde polen. De zonde, het missen van Gods doel, werd door Christus, de *Grote Positieve*, een negatief door Zich in zwakheid te laten kruisigen, om het valse positief van de duivel en van de mens te verzwelgen. “*Wanneer ik zwak ben, ben ik sterk*”, geldt niet alleen voor de mens, maar ook voor Christus die stierf om zo door de synthese van het kruis het zondeprobleem op te lossen. Het goede slokte het kwade op, zodat in de synthese, in de dood van Christus, het kwade wordt weggedaan. Door het oog van het geloof wordt dan goed en kwaad niet meer gezien. De gelovige weet dat het kwade dat we voor ogen zien, wel een realiteit is, maar dat het ten dienste staat van God die alles werkt naar de raad van Zijn wil. Zoals God in het leven van Jozef en Job het kwade gebruikte om Zijn doel te bewerken, leven wij nu vanuit de boom van het leven, waarbij we door het oog van de opstanding alleen Christus zien. Dan kunnen we als David zeggen: “*Duisternis moge mij overvallen, dan is de nacht een licht om mij heen; zelfs de duisternis verbergt niet voor U, de nacht licht als de dag, de duisternis is als het licht*” (Ps. 139:12).

Adam en Eva kenden goed en kwaad nadat zij van de boom van de kennis van goed en kwaad hadden gegeten. De duivel kende alleen het kwaad als zijn goed. Door het kennen van goed en kwaad leven we in een verdeelde wereld. In Christus zien we echter geen goed en kwaad, omdat we nu eten van de boom van het leven. Een christen is zich bewust dat er goed en kwaad bestaat, maar hij kijkt met een zuiver oog, door de bril van Christus en ziet dat alles werkt tot Zijn doel. We zien met een ‘zuiver oog’ niet het plan van de duivel om Jezus te doden, maar we zien de “beker van de Vader”.

“De lamp van het lichaam is het oog. Indien dan uw oog zuiver is, zal geheel uw lichaam verlicht zijn; maar indien uw oog slecht is, zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien nu wat licht in u is, duisternis is, hoe groot is dan de duisternis! Niemand kan twee heren dienen, want hij zal of de ene haten en de andere liefhebben, of zich aan de ene hechten en de andere minachten; gij kunt niet God dienen en Mammon” (Matt. 6:22-24).

Een zuiver oog betekent dat we zien dat Christus ons leven is en heel ons beeld vult. Wie een zuiver oog heeft dient één Heer en wie een ‘slecht’ oog heeft, dient twee heren. We kunnen dit de *“leugen van de twee heren”* noemen. Een slecht oog is een “dubbel” oog.

De Statenvertaling zegt in Jacobus 1:8: *“een dubbelhartig man is ongestadig in al zijn wegen”*. God heeft onze identiteit gefixeerd in Christus en daarom kunnen we altijd de keuze maken om een ‘enkelhartig’ mens te zijn die gestadig is in al zijn wegen. We hebben een zuiver oog nadat we tot rust zijn gekomen van onze eigen werken en we door openbaring hebben gezien dat Christus alles vult in ons met Zijn volheid (Ef. 1:23).

Jacob Böhme schreef dat we in zekere zin twee (verschillende) ogen hebben. Het ene oog ziet vooruit in de eeuwigheid en het andere oog ziet terug in de tijd. Een zuiver oog ziet op het eeuwige en onzichtbare, terwijl een ongelovig oog ziet op het tijdelijke en zichtbare (2 Cor. 4:18).

Jacobus zegt verder: *“Doet soms een bron uit dezelfde ader zoet en bitter water opwellen? Kan soms, mijn broeders, een vijgenboom olijven of een wijnstok vijgen opleveren? Evenmin kan een zilte bron zoet water opleveren”* (Jac. 3:12). Ons werkelijk oog is ons eeuwig oog waarmee we zuiver zien en dat verbonden is met de boom van het leven. Het oog dat achterom kijkt, kijkt als een verdeeld persoon, een persoon naast Christus, op de wet en de zonde en wil twee heren dienen. Wet en zonde komen alleen in beeld wanneer we dualistisch denken. Hoe lossen we dit dualisme op?

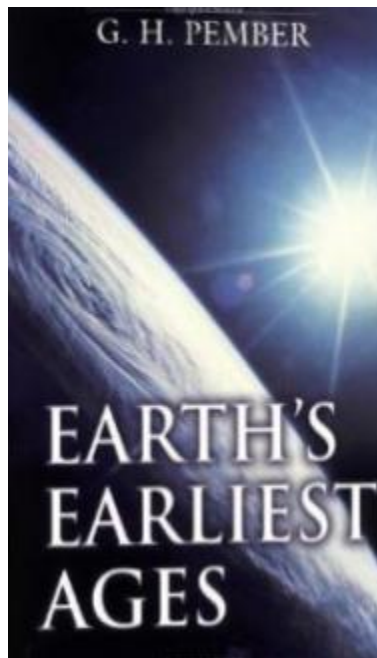
Jacob Böhme gebruikt het voorbeeld van ijzer en vuur. Het ijzer is van zichzelf donker en hard, maar wanneer we het sterk verhitten, gloeit het en straalt het licht uit. Het ijzer is niet het vuur en het vuur is niet het ijzer, maar de twee doordringen elkaar en het ijzer wordt

bewerkbaar. Onze hardheid is dat we zonder Christus niets kunnen doen. Maar wanneer het vuur van Gods Geest ons doordringt kunnen we alle dingen door Hem die ons kracht geeft (Fil. 4:13). De hardheid geeft het eerste principe weer en door these en antithese van ijzer en vuur, komen we tot het tweede principe, de synthese (van het kruis) waarin het ijzer bewerkbaar en functioneel wordt. De hardheid van het ijzer wordt dan door de bewerking bruikbaar voor de eigenaar. Dit is de vreedzame vrucht van het derde principe dat we nu verder zullen uitwerken.

3. Het Principe van Licht in God

Het derde en laatste principe is het principe van Licht in God. De eerste keer dat het woord licht voorkomt in de Bijbel, is in Genesis 1:3: “*Er zij licht.*” Dit licht kwam na Genesis 1:1-2: “*In den beginne schiep God ... en duisternis lag ...*” Alles, zegt Jacob Böhme, begint met Gods “Grund”, Zijn verlangen dat een uitweg zocht, het duistere principe dat de beweging van de Geest veroorzaakte in het derde kenmerk: “*de Geest van God zweefde ...*” Daarom zien we tussen de Geest in vers 2 en het licht in vers 3 het principe van het kruis, waarin Gods werk in Genesis 1 het kenmerk draagt van de God-voor-anderen, de God die niet voor zichzelf leeft.

Er is een voortdurende discussie of de val van de satan heeft plaats gevonden na Genesis 1:1, waardoor de aarde woest en ledig werd, de zogenaamde restitutieer of gap-theorie. Laten we daar wat nader op ingaan. Er zijn drie theologische standpunten hierover:

- De restitutieer; hiaat theorie (Eng.: resitution theory; **gap theory**) {Aanhangers: Scofield; **Pember**: boek: *Earth's Earliest Ages*}
- De 'grondvestende' chaos theorie (Eng.: initial chaos theory) {Aanhangers: Luther, Calvijn}
- De 'schepping-startende' chaos theorie (Eng.:The precreation chaos theory) {Aanhanger: Bruce Waltke}

De restitutieer is populair gemaakt door de Scofield Bijbel en leert dat tussen Genesis 1:1 en Genesis 1:2 de zondeval van de duivel plaats vond en de aarde woest en ledig werd. De rest van Genesis 1 is dan een restitutie of herstel van een gevallen schepping.

Aanhangers van de restitutieer richten zich dan ook op de uitdrukking “woest en ledig” en op “de aarde” waar vers 2 mee begint. In het Hebreeuws staat de letter *vav* vóór het woord “aarde” (*‘erets’*) en *vav* kan onder meer “en” en “maar” betekenen. Ook het werkwoord zou hier dan niet “was” maar ook “werd” kunnen betekenen, zodat het wordt: “*Maar de aarde werd ...*” Daarover straks meer.

De ‘grondvestende’ chaos theorie is de gangbare leer dat Genesis 1:1 een eerste fase is in de schepping en dat God Genesis 1:2 – de volgende fase – de aarde vervolmaakt met leven en leefomgeving (Jes. 45:18: grondvesting en formering). Tegenstanders wijzen op dat Jesaja 45:18 God de aarde niet tot een baaierd heeft geschapen en dan gaat de discussie over de betekenis van het Hebreeuwse werkwoord *bara*. Binnen deze theorie krijg je dan een vertaling zoals: “*De aarde was nog woest en doods*” (NBV).

De ‘schepping-startende’ chaos theorie zegt dat “*In den beginne schiep God de hemel en de aarde*” (Gen. 1:1), een op zich staande, samenvattende uitdrukking is die daarna verder wordt uitgewerkt. Genesis 1:1 vat dan samen wat in Genesis 1:2-2:3 wordt uitgewerkt. Genesis 1:1 fungeert dan als de titel van het hoofdstuk. De Hebreeuwse letter *vav* (=en, maar, toen) waarmee Genesis 1:2 begint, is dan niet verbindend, zoals dat ook vertaald wordt in Jona 3:3 dat begint met “Toen ...” De Amerikaanse theoloog Bruce Waltke is een voorstander van deze theorie zegt wel dat de wirwar en wanorde van Genesis 1:2 niet positief is en niet het predicaat “goed” krijgt van wat we de verder in Genesis 1 lezen. Ook lezen we niet hoe de aarde in die staat is gekomen.

Genesis 1:1 bergt dan alle zes scheppingsdagen in zich.

Hoe lossen we dit op en welk benadering is de correcte? Het lijkt dat de Hebreeuwse grammatica geen doorslag geeft. Hierbij moet opgemerkt worden dat “was woest en ledig” ook met “werd woest en ledig” vertaald kan worden. In Genesis 21:20 zien we dezelfde constructie van het werkwoord *haja* en daar lezen we over Ismaël: “*hij ... werd een boogschutter*”. Maar er is een ander benadering dan de grammaticale en dat is de type-antitype relatie. Wanneer we een moeilijke theologische vraag krijgen, is het

raadzaam de vraag te stellen: “Wat zegt de type?” “Wat is de type-antitype verhouding?” De type is de schaduw en de antitype is de werkelijkheid. De type en antitype kunnen nooit strijdig zijn. Wel, als Genesis 1:1-2:3 het raamwerk is van heel de Bijbel, hoe verhoudt zich dan het raamwerk tot Genesis 2:4-Openbaring 22:21? We zien dan dat de zeven dagen in Genesis 1 een type vormen van de 7000 jaar die de Schrift specifiek omspant van Adam tot het einde van het Messiaanse tijdperk. De zevende dag dat God rust is daarom een type van de rust van het Messiaanse tijdperk.

Deze hele zeventallige indeling van de Bijbel zien we in heel de Bijbel, zoals ook in de zeven tekenen in het evangelie naar Johannes. Hieruit zien we dat God 7 dagen, 7000 jaar, uittrekt om een gevallen schepping terug te brengen naar Zichzelf. In de type was het een dag 24 uur en in de antitype 1000 jaar (vgl. 2 Peter. 3:8). Wanneer we de type en antitype op één lijn willen hebben – en dat is een fundamenteel kenmerk van de Bijbel! – dan is de restitutieeler of gap-theorie de juiste theorie. Dan zien we dat de vertaling moet zijn: “(en, maar) de aarde werd woest en ledig”. Tussen Genesis 1:1 en 1:2 moet dan de val van Satan hebben plaats gevonden (niet vreemd om zoiets in het raamwerk te zien). Mogelijk dat bij de schepping van de aarde ([ver] voor de schepping van de mens) de Satan op de hoogte kwam dat God Zijn Zoon tot erfgenaam van alle dingen zou stellen, wat tot zijn val leidde.

Nu wordt het bijzonder interessant, want niemand zou willen beweren dat Adam en Eva hadden moeten zondigen. Toch is daar meer over te zeggen, want God wist van tevoren dat de mens geen kans zou maken tegen de duivel en dat alleen Christus in ons die strijd aankon. Het is daarom niet denkbeeldig dat God de mens door het proces wilde laten gaan om te ervaren wat een zelf-voor-zelf leven inhoudt om het daarna nooit meer te willen. Tenslotte wil God een grote familie van zonen hebben die niet zullen zondigen tot in de eeuwigheid. We begrijpen dan beter dat de zondeval van Satan ook de zondeval van de mens betekende en dat God Genesis 1 niet alleen een scheppingswerk is, maar ook een werk van herstel. Dat werk van herstel was niet nodig omdat iets per ongeluk verkeerd ging, maar omdat het een deel was van het hele plan van God die zowel de duisternis van de duivel en het licht gebruikt om tot zijn doel te komen. Dit roept veel vragen op, maar gaat dieper dan we altijd hebben gehoord. In de *Felix Culpa* [‘Gelukkige Schuld’] lezen we het volgende:

*“In deze nacht heeft Christus de boeien van de dood verbroken
en is Hij zegevierend uit het dodenrijk opgestaan.
Zonder de weldaad van de verlossing had ons leven geen enkele zin.
Hoe mateloos groot was uw goedheid voor ons.
O onschatbaar bewijs van uw liefde:*

*Om de slaaf vrij te kopen hebt Gij de Zoon prijsgegeven.
Moest de zonde van Adam niet worden begaan
om door Christus' dood te worden gedelgd.
Gelukkige schuld, waaraan wij de Verlosser danken.”*

Dit zijn woorden uit een van de bekendste katholieke liturgieën, de *Exsultet*, die gezongen worden tijdens de wijding van de paaskaars tijdens de Paasnachtviering, op de (zaterdag)avond voor de opstanding op zondag. Het is geen sombere liturgie, zoals de dienst op Goede Vrijdag was, maar juist vol blijdschap en verwachting, wetende dat de opstanding spoedig komt!

Samenvattend, de gap theorie lijkt juiste theorie. De val van de satan na Genesis 1:1 duidt op niets anders dan dat hij het principe van de duisternis heeft opengebrouwen en heeft gekozen voor het zelf-voor-zelf leven, waardoor hij niet gekomen is tot het tweede en derde principe dat Jacob Böhme leerde.

Eigenschap 5: Licht

“De vijfde eigenschap of de vijfde Geest Gods van de zeven Geesten Gods in de goddelijke kracht van den Vader is de lieflijke, vriendelijke en vreugdevolle geest der liefde. Merk nu op wat de oerbron is van deze liefde Gods. Het is de kern van alles. Wanneer de hitte opstijgt in de zoetheid en de bron der zoetheid ontsteekt, zo brandt het vuur te midden van de zoetheid, en dewijl die zoetheid een lieflijk en fijn bronwater is, zo matigt het de hitte en dooft het vuur uit; alsdan blijft slechts het vreugdevolle licht in de zoete bron over en de hitte is nog slechts een zachte warmte, zoals die welke aanwezig kan zijn in een mens, die een sanguinisch temperament heeft; ook bij hem is de hitte slechts een aangename warmte, wanneer hij zich gedraagt als een rechtvaardig mens. Datzelfde drievoudige begrip liefde, licht, vuur, verspreidt zich in de zoete, zure en bittere kwaliteiten en ontsteekt deze beide laatsten en spijzigt en drenkt hen met haar zoete liefdessappen, versterkt hen en verlicht hen, maakt hen levend en vriendelijk. En wanneer deze lichtende, zoete liefdekracht tot hen komt, zodat zij daarvan proeven en tot leven gewekt worden, ach dan is er een heerlijk triomferen, een grote liefde breekt zich baan, een lieflijk welkom is bereid, het is een proeven der zaligheid. De bruidegom kust zijn bruid, o zaligheid en grote liefde; hoe zoet zijt gij, hoe vriendelijk zijt ge, hoe lieflijk is toch uw smaak, hoe zacht geurt gij, ach edel licht er zuivere klaarheid; wie kan uw schoonheid meten? Hoe schoon is uwe liefde, hoe schoon zijn uwe kleuren! Wie in eeuwigheid kan dit uitspreken? Waarover schrijf ik toch, ik die toch slechts stamelen kan als een kind dat leert spreken. Waarmede zal ik dit vergelijken? Zal ik het vergelijken met de liefde dezer wereld? Deze is hierbij vergeleken slechts als een donker dal. Ik kan het nergens anders mee vergelijken dan met de opstanding uit de doden. Het liefdevuur zal wederom in ons branden en het zal de mensen vreugdevol omhelzen en onze bitterheid, zuurheid, koude, duisternis en dood zullen ontbranden ten leven en het liefdevuur zal alles omvatten o, edele Geest, waarom zijt gij van ons gegaan? O boosheid en zuurheid, gij zijt de oorzaak. O grimmige duivel, wat hebt ge toch gedaan; gij die u zelf en al uw schone Engelen in de duisternis gestort hebt! Ach en eeuwigdurend ach! Dewijl toch de lieflijke, schone liefde ook in u was, o, gij hoogmoedige duivel, waarom was u dat niet genoeg? Gij waart toch ‘een cherub, en in de Hemel was er niets schoners dan gij; wat zoekt ge dan nog? Wilt gij God zelf zijn? Ge wist toch wel, dat gij maar een schepsel waart en niet het meetsnoer in uw hand houdt! Wat beklagt ge u dan, o gij vervloekte, boze duivel, wat hebt ge het voor ons bedorven. Hoe wilt ge u zelf nog rechtvaardigen, of wat verwijt ge mij. Ge zegt, dat als gij niet gevallen waart, dan zou de mens niet bestaan hebben. O, gij ‘leugenduivel! Als dat waar was, zo zou de Salniter, waaruit de mens geschapen is, zowel als datgene waaruit ge zelf geschapen zijt, in eeuwige vreugde en klaarheid daar zijn en zou in God zijn opgestegen en in de zeven Geesten Gods de zalige liefde en de Hemelse vreugden geproefd hebben.

Zie, uw bruidegom komt en eist van u de vrucht. Waarom slaapt ge? Zie, Hij klopt. O, zalige Liefde en klaar Licht; blijf toch bij ons, want het wordt avond. Ach, waarheid, o gerechtigheid en gericht, waar zijt ge? De geest is verwonderd, als had hij de wereld nooit tevoren gezien. Ach, wat schrijf ik toch over de boosheid dezer wereld, en de wereld geeft mij daarvoor de dank des duivels. Amen” (Jacob Böhme, Aurora).

“De vijfde Eigenschap is het Licht met zijn Kracht der Liefde, waarin de Eenheid meewerkt, in een natuurlijk Wezen ... De vijfde Eigenschap is nu het lieve vuur, zijnde de kracht- en lichtwereld, welk in de duisternis, in zichzelf woont, en de duisternis begrijpt haar niet, gelijk in Joh. 1 staat: “En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen”. En; het Woord is in het licht, en in 't Woord is het ware verstandige leven des mensen; dat is, de ware geest. Dit vuur is dan nog de ware ziel van de mens, welk God bij de mens tot een Creatuurlijk leven inblies. Versta zo in 't geestelijk vuur van de wil de ware begeerlijke ziel uit de eeuwige grond: en in de kracht van het licht, de ware verstandige geest in welk de Eenheid Gods woont en openbaar is, gelijk de Schrift zegt: het Rijk Gods is in u. En; gij zijt de Tempelen van de Heilige Geest die in u woont; Dit is de stede van de Goddelijke inwoning en Openbaring. En zo kan de ziel ook verdoemd worden, wanneer de vurige wil zich van de liefde en Eenheid Gods afbreekt, en in zijn natuurlijke eigendom (dat is, in zijn boze Eigenschappen) in gaat; wat verder is te betrachten. O! Zion, neemt acht op deze grond, zo zijt gij van Babel verlost. Met deze vijfde Eigenschap wordt het tweede Principium (zijnde de Engelen wereld, of de tronen) verstaan, want het is de beweging van de Eenheid, alwaar alle Eigenschappen van de vurige natuur in liefde branden. Zie een gelijkenis van deze grond aan een aangestoken kaars. In de kaars ligt alles in elkander, en toch is geen der Eigenschappen voor de ander openbaar, totdat het wordt aangestoken, dan ziet men een vuur, een olie, een licht en een lucht, en een water uit de lucht. Alle vier de Elementen worden daarin openbaar, die voorheen in een enige grond verborgen waren. Alzo op gelijke wijze is ook de eeuwige grond te betrachten, want het tijdelijke Wezen is uit het eeuwige gevloeid, daarom heeft het ene een Eigenschap gelijk het andere, alleen het ene is eeuwig en het andere vergankelijk, het ene geestelijk, het ander lichamelijk. Wanneer het geestelijk vuur en licht wordt aangestoken (gelijk het dan in eeuwigheid voortdurend heeft gebrand) zo wordt ook voortdurend en eeuwig de grote verborgenheid van de Goddelijke Kracht en Wetenschap daarin openbaar, want in het vuur worden alle Eigenschappen van de eeuwige natuur geestelijk, en de natuur blijft toch ook inwendig in zichzelf, zoals zij is. Toch wordt de uitgang van de wil geestelijk. Want in de schrik of bliksem van het vuur wordt de duistere aannemelijkheid verteerd, en zo gaat van de vertering, de pure, klare vuur-geest uit, met de glans van het licht doordrongen, en wij verstaan in zodanige uitgang, drieërlei Eigenschappen. Ten eerste, boven en over zichzelf gaat de vurige wil; en ten tweede, onder zichzelf (in het zinken) gaat de water-geest uit, zijnde de zachtmoedigheid; en ten derde, voor zich (te weten, in het midden), als een Centrum van de vurige geest van de wil, gaat de geest van de Olie uit (zijnde het Ens van de Eenheid Gods) welk in de begeerte van de natuur in een Wezen is ingegaan, en waar alles toch niets anders is dan kracht en geest. Toch, in de figuur van de Openbaring staat het zo; niet dat daar een afscheiding geschiedt, maar het is alleen zo in de openbaring. Deze drieërlei Openbaring geschiedt naar de Drieheid, want het Centrum waar het in staat is de enige God, naar Zijn Openbaring. Boven en over zich gaat de vuurvlammende lieve geest, en onder zich de zachtmoedigheid uit de liefde, en in 't midden staat het Centrum, dat is, de Circumferentie, zijnde de Vader of ganse God, naar Zijn Openbaring. En gelijk het in de Goddelijke Openbaring is te kennen, zo ook in de eeuwige natuur, naar de natuur haar eigenheid, want de natuur is maar een tegenbeeld van de Godheid. Zo is onze natuur verder te kennen. De blik van de oorsprong des vuurs is een schrik, een Salnitrische grond, waar de natuur in oneindige deling uitgaat, dat is, in de veelheid der krachten, waar ook de velerlei Engelen en Geesten alsmede beelden en werkingen zijn ontstaan, alsook de vier Elementen, in de aanvang des tijds. Want de Temperamentum van het vuur en van het licht is het H. Element, zijnde de beweging in

*t licht van de Eenheid. Maar door deze Saltrinische grond (versta dit geestelijk, niet aards) ontstaan vier scheidende; Salniter is de Separator Elementen, te weten, in de impressie van de vurige Mercurii, de aarde en stenen; en in de vijfde Essentia van de vurige Mercurii het vuur en de Hemel; en in de beweging of in het uitgaan, de lucht; en in de verdeling van de begeerlijkheid, door het vuur, het water. De vurige Mercurius is een droog water, en heeft metalen en stenen gebaard. Maar de verdeelde Mercurius heeft door de doding in het vuur het [natte] water gebaard, en de impressie heeft de grove ruwheid in de aarde gebracht, welk een grove Saltrinische Saturnische Mercurius is. Met het woord, Mercurii, zult gij alhier in de geest, altijd het uitgevloeiende natuurlijke werkende woord Gods verstaan, welk de Separator, scheider, en formeerder van alle Wezens is geweest, en met het woord Saturnii, de impressie. **In de vijfde Eigenschap (namelijk in het licht) is de eeuwige Eenheid Wezenlijk, dat is, een heilig geestelijk vuur, een heilig licht, een heilige lucht, die niets anders is dan geest.** Ook, een heilig water, welk uit de uitvloeiende liefde van de Eenheid Gods is. Ook, een heilige aarde, die niets anders is dan enkel kracht en werking. Deze vijfde Eigenschap is de ware geestelijk Engelenwereld van de Goddelijke vreugde, die in deze wereld verborgen is" (Jacob Böhme, Clavis).*

"De vijfde vorm is het echte liefdesvuur dat zich afscheid van het pijnlijke vuur en waar de liefde van God wordt begrepen. De vijfde vorm heeft al de krachten van goddelijke wijsheid in zich" (Jacob Böhme).

Voor de vijfde eigenschap gebruikt Jacob Böhme uitdrukkingen als *"Vreugdevolle geest van de liefde ... liefde, licht vuur ... liefdevuur ... lieve vuur ... het rijk van God in u ... de eeuwige eenheid Wezenlijk ..."*

Terug naar ons voorbeeld van de houtbrander. Het vuur dat het aanmaakhout aanstak heeft alle tegenstand overwonnen en nu brandt ons houtkachel volop. Er is aangename warmte, het vuur geeft een prettig vlammspel van licht en het hout brandt knapperig. Er is nu de manifestatie van wat begon als de Ungrund. Jacob Böhme bedoelt met dit aangename vuur een heilig geestelijk vuur, een heilig licht, dat niets anders is dan de Geest van God. Het vuur dat het aanmaakhout aanstak, was nog geen heilig vuur, maar is wat Jacob Böhme noemt een "toornig vuur" om Gods verlangen verwezenlijkt te zien onder Zijn keuze geen God voor Zichzelf te zijn. Het hemelse vuur dat vol licht en vriendelijkheid is, verschilt fundamenteel van het donkere en alles verterende vuur. Gods keuze zien we ook toen Jezus op Golgotha stierf. Jezus verteerde niet het 'hout' van Golgotha, maar Golgotha verteerde onze Heer tot in de dood. Zo verteert het vuur in de houtkachel niet zo zeer het aanmaakhout, maar transformeert het aanmaakhout het toornige vuur tot een heilige vuur. Elk christen is als het ware een wandelende houtkachel waarbij onze ziel de verbrandingskamer van de kachel is.

Onze ziel is wat het altijd al was. We verliezen ons geduld, zijn vaak tegenstrijdig, warrig in onze gevoelens en gedachten, en we gaan gebukt onder lichamelijke en psychische handicaps. Maar al deze rotatie in onze verbrandingskamer van de ziel hebben als doel om het heilig vuur van de Geest-geest relatie tot uitdrukking te brengen.

Wanneer we geïrriteerd zijn tegen een ander, dan zeggen we: “Dat was niet goed. Wil je me het vergeven, want ik hield geen rekening met je?” Zo’n opmerking is niet een gebrek aan uitdrukking aan Christus, maar het is rotatie om het principe van het kruis dat in ons hart is, tot uitdrukking te brengen.

Er is een kruis in het hart van God, maar datzelfde kruis woont ook in ons hart, omdat wij deel hebben aan de goddelijke natuur (2 Petr. 1:4). Deze eenheid is één ding, maar het afleggen van ons leven voor de ander is de volgende noodzakelijke stap waardoor de liefde van God zichtbaar wordt.

“De vijfde vorm is licht, het overwinnende koninkrijk van Gods grote liefde” (Jacob Böhme, Mysterium Magnum).

De laatste drie eigenschappen beschrijven het principe van licht in God. Licht komt door vuur. Zonder het vuur van de zon is er geen licht op aarde. Jacob Böhme bedoelt daarbij niet een letterlijk vuur, maar gebruikt de woorden subjectief om openbaring te beschrijven. Als voorbeeld zien we dat Saul, die op weg naar Damascus is, wordt verblind door licht waardoor Hij Christus ziet. Hij komt dan tot een innerlijke openbaring en ontdekt wat het Licht werkelijk is, namelijk de verheerlijkte Christus. Afhankelijk van de keuze voor het principe van het kruis, wanneer ‘rotatie’ nog volop in werking is, zal het vuur een Verduisterend Vuur blijven of een Lichtende Vuur worden. Jezus illustreerde dit, toen hij zei:

“De lamp van het lichaam is het oog. Indien dan uw oog zuiver [Eng.: ‘single eye] is, zal geheel uw lichaam verlicht zijn; maar indien uw oog slecht is, zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien nu wat licht in u is, duisternis is, hoe groot is dan de duisternis!” (Matt. 6:22,23).

“Want zo een mens moet niet menen dat hij iets van de Heer zal ontvangen, een man dubbel van ziel, onstandvastig op al zijn wegen” (Jac. 1:7,8 Naardense vert.).

Alleen een “zuiver oog” ziet licht, zei Jezus. Een ‘boos’ oog echter ziet dubbel, innerlijke verdeeld (Jac. 1:8) en hij ziet zaken vanuit de boom van de kennis van goed en kwaad. Dat is iets anders dan wat we in Hebr. 5:14 lezen: *“Maar de vaste spijs is voor de volwassenen, die door het gebruik hun zinnen geoefend hebben in het onderscheiden van goed en kwaad.”* De keuze onder het tweede principe was: Kijk ik met mijn ogen gevestigd op één doel of kijk ik dubbel of scheel naar verschillende objecten? Richten wij ons door het geloof op het eeuwige en onzichtbare, of ook nog op het tijdelijke en zichtbare? Is het de leiding door Gods Geest of zijn we vleeselijk en leven we dat ‘andere evangelie’ dat geen evangelie is (Gal. 1:6), namelijk de mengeling van wet en genade, van mijn aandeel en Gods aandeel, van een gescheiden denken tussen God en mij, van de illusie dat ik zonder Hem iemand ben en wel iets kan doen en “te werken” aan mijn geestelijk leven (vgl. Joh. 15:5). Wanneer we kijken met een zuiver oog, zullen we het vijfde kenmerk van licht ervaren. Het kruis heeft twee kanten, de kant van de dood en de kant van de opstanding die als eerste kenmerk licht heeft. In dat licht zien we de liefde van God.

“De Eeuwige Eenheid Wezenlijk”

De vijfde eigenschap spreekt over onze eenheid in Christus waar onze geest één geest is met Gods Geest. Het is de introductie van de goddelijke natuur door de gehoorzaamheid van het geloof wanneer we in het licht van Gods openbaring hebben gezien dat TWEE ALS EEN zijn geworden (1 Cor. 1:30; 6:17). We kijken op een nieuwe manier naar ons leven, naar het onzichtbare en eeuwige en niet naar het zichtbare en tijdelijke (2 Cor. 4:18). Wanneer we onze eenheid in Christus zien, zien we pas zaken in het juiste licht, het licht van Gods liefde die van boven is. Licht is een Persoon. Christus is het licht van de wereld en wij zijn daarom ook het licht van de wereld (Joh. 8:12; Matt. 5:14). Wie we organisch zijn, is wie Hij is. Onze positie is tevens onze realiteit. We leren onszelf kennen door het licht. Het moment dat onze ego zich als een onafhankelijke persoon denkt aan te dienen, wandelen we in duisternis. In de geest zijn wij *Twee als Een* en zijn we volmaakt. Deze volmaaktheid wordt tot uitdrukking gebracht door de ‘volmaakte’ zwakheid van ons zondeloos vlees, zodat wij totaal volmaakte en vrijgemaakte zonen zijn. Voor een gelovige is de ziel en het lichaam tezamen zijn vlees. In de hemelse geweten zullen we opnieuw een ziel en een lichaam hebben, maar nu in een verheerlijkte staat. Geestelijke groei is niet een zogenaamde vervolmaking van de ziel, maar de groei in het besef dat wij alles zijn wie Hij is in onze organische eenheid in geest (vgl. 1 Cor. 1:30).

Onze “eenheid wezenlijk” betekent dat we door geloof onderschrijven dat Christus leeft als ons. Dat betekent dat ‘wij’ Hij is en er geen gescheiden ‘we’ is. Deze eenheid zet niet een relatie met God opzij, want het is niet één als één, maar twee als één. Het is de relatie van de rank aan de wijnstok, de relatie van Geest tot geest, van organische eenheid. Deze eenheid kende de Heer ook met Zijn Vader (Joh. 10:30). Zij waren te onderscheiden, maar toch één. Als er geen relatie zou zijn in de geest, zou er ook geen behoud zijn en geen toename in besef zijn van onze volheid in Hem. Christus is het centrum van ons leven in de geest en ons vlees, ons lichaam en ziel, is ons menselijk kleed die hem tot uitdrukking brengt. Dat betekent dat het vlees ook ons leven is, maar niet als kern. We zijn HELE personen in Christus met Christus als ons. Wij zijn in “*eeuwige eenheid wezenlijk*”, zoals Jacob Böhme schrijft.

De vijfde scheppingsdag

“Op de vijfde werkdag heeft de Spiritus Mundi (zijnde de Ziel van de grote wereld) zich in de vijfde Essentie geopend (versta, het leven van de vurige en waterige Mercurii). Aldaar heeft God alle Dieren, Vissen, Vogels, en Wormen geschapen, een ieder uit zijn Eigenschap van de verdeelde Mercurii. Aldaar ziet men hoe de eeuwige Principiën zich naar kwaad en goed hebben bewogen, naar alle zeven Eigenschappen, naar hun uitvloed en vermenging. Want er zijn kwade en goede Creaturen geschapen, alles naar hetgeen waarin de Mercurius (zijnde de Separator) zich in een Ens heeft gebeeld, gelijk aan de kwade en goede Creaturen is te zien. En allerlei leven is toch in het licht der natuur (dat is, in de liefde der natuur) ontstaan, waardoor alle geslachten zich in hun Eigenschap naar deze uitgevloede liefde beminnen” (Jacob Böhme, Clavis).

Eigenschap 6: Geluid

“De zesde Eigenschap is de klank of het geluid, of het natuurlijke begrip, waarin de vijf Sensuum, geestelijk werken, dat is, in een verstandig natuurlieven. De zesde Eigenschap van de eeuwige natuur, is de klank, het geluid, of het verstand: want in de vuur-bliksem worden de Eigenschappen al tezamen luidbaar. Het vuur is de mond van de Essentia, en het licht is de geest, en de klank is het verstand, waarin de Eigenschappen al tezamen elkander verstaan. Naar de Openbaring van de Heilige Drievuldigheid, met de uitvloed van de Eenheid, is deze klank of dit geluid, het Goddelijk werkelijke woord, dat is, het verstand, in de eeuwige natuur, waardoor de boven-natuurlijke Wetenschap zich openbaart. En naar de natuur en Creatuur is dit de kennis Gods, waarin het natuurlijk verstand God kent, want het natuurlijke verstand is een tegenbeeld en een uitvloed uit het Goddelijke verstand. In het natuurlijk verstand liggen de vijf Zinnen naar geestelijke aard, en in de tweede Eigenschap (dat is, in de beweging, in de vurige Mercurio) liggen zij naar de natuurlijke aard. De zesde Eigenschap geeft het verstand in de klank, te weten, in de rede des woords. En de tweede Eigenschap is de drager, dat is, de woning of het werkinstrument van de rede of van het geluid. In de tweede Eigenschap is de kracht pijnlijk, en in de zesde Eigenschap is deze vreugdenrijk, en daar is toch geen ander onderscheid tussen de tweede en zesde Eigenschap, dan alleen het licht, en de duisternis, en zij staan in elkander gelijk vuur en licht, en zijn ook maar voor zoverre te onderscheiden” (Jacob Böhme, Clavis).

“De dag zegt het voort aan de dag die komt, de nacht vertelt het door aan de volgende nacht. Toch wordt er niets gezegd, geen woord gehoord, het is een spraak zonder klank” (Ps. 19:3-4 NBV; vgl. Rom. 10:17,18).

Het is voor God niet genoeg dat we alleen het licht in de vijfde eigenschap bezitten. Het geluid in de zesde eigenschap vergelijkt Jacob Böhme met twee stukken metaal die op elkaar een bepaald geluid geven. Hij noemt dat de ‘Signatura Rerum’, de herkenningmelodie van alle dingen. Zo heeft ook een stuk fruit haar eigen smaak die dan de ‘herkenningmelodie’ van die vrucht is. Zoals deze eigenschap overeenkomt met de tweede eigenschap en reactief is, is de vrucht niet voor onszelf. De vijf eigenschappen zijn nu door de zesde eigenschap in een staat van evenwicht gekomen en uiten zich in een zoete, hemelse klank die, vergeleken met aardse klanken, van volmaakte stilheid is. Het leven komt nu tot uiting en manifesteert zichzelf en er is een innerlijke manifestatie waardoor we de hemelse geluiden kunnen horen.

“Aardse taal is totaal ontoereikend wat voor blijdschap, geluk en liefelijkheid is besloten in de innerlijke wonderen van God” (Jacob Böhme, De Drie Principes).

“Geeft en u zal gegeven worden” (Luc. 6:38).

Alles is nu omgekeerd vergeleken de eerste eigenschap. De principes van het koninkrijk zijn nu in werking. We worden nu geleid door een totaal ander leven dan dat van de wereld. Wat we geven, komt weer terug en verschilt daarom van de keuze om zaken in onze eigen begeerte vast te willen houden.

“De zesde vorm is spraak, namelijk de mond van God, het geluid van de krachten, waar de Heilige Geest Zijn liefde begrijpelijk maakt ... en begrepen door onze vijf zintuigen: geestelijk horen, zien, ruiken, smaken en voelen” (Jacob Böhme).

Geestelijk kennen we onze vijf zintuigen ook in geestelijke zin waardoor geestelijke waarheden kunnen worden waargenomen:

“Zalig de reinen van hart, want zij zullen God zien” (Matt. 5: 8).

“Smaakt en ziet, dat de Here goed is” (Ps. 34:9).

“Voorwaar, Ik zeg u: Vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien wat gij ziet, en zij hebben het niet gezien, en te horen wat gij hoort, en zijn hebben het niet gehoord” (Matt. 13:17).

“Maar Jezus zei: Iemand heeft Mij aangeraakt, want Ik heb kracht van Mij voelen uitgaan” (Luc. 8:46).

Het *ruiken* in geestelijke zin kunnen we het beste beschouwen als het kennen van onze eenheid van Gods Geest en onze geest.

In de zesde eigenschap weten we het licht op een unieke wijze, door een uniek geluid van onze menselijke natuur, tot uitdrukking te brengen. Daarom hebben we meer talent, passie en liefde dan we ooit in dit leven kunnen ontdekken. We zijn veel meer dan we kunnen zien. Het is nu een avontuur geworden om te **LUISTEREN** naar de Geest en te leven vanuit de overvloed van leven in ons. Het maakt daarom niet uit hoe we ons vandaag voelen, want we zijn vol Leven. We weten nu dat het alleen Christus is die de volheid van ons leven is. *“Wees stil en weet dat ik de Here ben”* is een goede oefening. God heeft een stille stem die alleen **GEHOORD** kan worden wanneer we **LUISTEREN**. Onze eenheid van onze geest met Gods geest is een relatie die te diep is om zonder duidelijke openbaring te weten wat Hij in gedachten heeft.

De zesde scheppingsdag

“Op de zesde werkdag heeft God de mens geschapen, want, op de zesde werkdag heeft het verstand des levens zich uit de vurige Mercurium (dat is, uit de vurige grond) geopend. God schiep deze mens in Zijn gelijkenis, uit alle drie de Principiën, in een beeld, en blies hem de verstandige vurige Mercurium in, naar de inwendige, en naar de uitwendige grond (dat is, naar tijd en eeuwigheid), tot een levendige verstandige ziel. En in deze zielsgrond zweefde de Openbaring van de Goddelijke heiligheid (zijnde het levende uitvloeiende woord Gods) met de eeuwig gekende Idea, welk in eeuwigheid in de Goddelijke Wijsheid gekend was geworden, gelijk als een Subjectum of vorm van de Goddelijke imaginatie. Deze werd met het Wezen van de Hemelse wereld bekleed, zo werd het een verstandige geest en Tempel Gods, een beeld van Goddelijke beschouwelijkheid, wiens geest aan de ziel tot gemalin werd gegeven, gelijk vuur en licht verhuwelijkt zijn, zo is het hier ook te verstaan. Dezelfde Goddelijke grond groende, en doordrong ziel en lichaam; dit was het rechte Paradijs in de mens, welk hij door de zonde verloor toen de grond van de duistere wereld met de valse begeerte in hem het regiment verkreeg” (Jacob Böhme, Clavis).

Eigenschap 7: Manifestatie/ Wijsheid

“De zevende Eigenschap is het subjectum of het bevatten van de andere zes Eigenschappen, in welk zij werken; gelijk het leven in 't vlees. En de zevende is terecht genaamd, de grond of de stede van de natuur, waarin de Eigenschappen in een enige grond staan ... De zevende Eigenschap is het Wezen, zijnde een Subjectum of woning van de andere zes, waar zij al tezamen Wezenlijk in zijn, gelijk de ziel met het lichaam. Daarmee is voornamelijk, naar de lichte wereld, het Paradijs of de groenende werkende kracht te verstaan. Want een iedere Eigenschap maakt zich een Subjectum of tegenbeeld met haar eigen uitvloed, en in de zevende staan alle Eigenschappen, in de Temperamentum, gelijk als in een enig Wezen. Zoals ze allemaal tezamen uit de Eenheid voortkomen, zo gaan zij allen tezamen wederom in een enige grond in. En al is het dat zij in onderscheidelijke aard en Eigenschap werken, zo is hier toch niets anders dan een enig Wezen, waarvan de kracht is genaamd, Tinctuur, dat is, een heilig doordringend wassen. klank of geluid of erkenenis. Niet dat de zevende Eigenschap de tinctuur is, maar zij is het Corpus hiervan. De kracht van het vuur en het licht is de tinctuur, met het Wezenlijke lichaam. Maar de zevende Eigenschap is het Wezen, welk door de tinctuur wordt doordrongen en geheiligd. Zo staat het Paradijs (zijnde een geestelijk groenen) in de zevende Eigenschap. Versta; het is zo naar de kracht van de Goddelijke Openbaring. Maar naar de eigenheid der natuur is het een Wezen, van de aangetogene begeerte van alle Eigenschappen. Het is voornamelijk te merken dat altijd de eerste en de zevende Eigenschap voor één enkele worden gerekend. En ook de tweede en de zesde, en de derde en de vijfde, en de vierde is alleen de scheidslijn. Want er zijn maar drie Eigenschappen der natuur, naar aard en Openbaring van de Drieheid Gods. Namelijk de eerste; de begeerte, die wordt God de Vader toegeëigd, en is niets anders dan een geest, en in de zevende is deze begeerte Wezenlijk. De tweede wordt God de Zoon (zijnde de Goddelijke Kracht) toegerekend. Deze is in 't tweede getal niets anders dan een geest, maar in de zesde is zij de verstandige kracht. De derde wordt God de Heilige Geest, naar Zijn Openbaring toegerekend, en zij is in de aanvang van de derde Eigenschap niets anders dan een vuur-geest, maar in de vijfde Eigenschap is hierin de grote Liefde openbaar. Alzo is de uitvloed van de Goddelijke Openbaring naar de drie Eigenschappen, in het eerste Principium voor het Licht, Natuurlijk; en in 't tweede Principium in het Licht, Geestelijk. Dit zijn zo zeven Eigenschappen, in een enige grond, welke alle zeven eeuwig zijn, zonder aanvang. Geen enkele kan voor de eerste, tweede, derde, vierde, vijfde, zesde of laatste geteld worden, want zij zijn allen even eeuwig, zonder begin, en hebben zo een eeuwige aanvang uit de Eenheid Gods. Men moet dit alleen op beeldelijke aard zetten om te verstaan, hoe het ene uit het andere wordt geboren, tot nader begrip, wat de Schepper is, en dat men het Wezen, en 't leven van de zichtbare wereld kan betrachten” (Jacob Böhme, Clavis).

“De zevende vorm is ... waar het geluid van het gesproken woord zich belichaamt in 'zijn' ... het belichaamt zich voor manifestatie ... het wordt Paradijs genoemd als een groeiend leven van de alomvattende werking van de goddelijke krachten” (Jacob Böhme, Genade).

“Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis des Heren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken” (Jes. 11:9).

“Christus, in wie al de schatten der wijsheid en kennis verborgen zijn” (Col. 2:3).

Dit is de staat dat alles heilig, puur en goed is. Het is de wijsheid en glorie van God. De wijsheid van God heeft zich in de realiteit tot uitdrukking gebracht. De wijsheid die God in Zijn verlangen in het begin in de spiegel heeft gezien, Zijn eeuwig voorstellingsvermogen, is nu werkelijkheid geworden.

“Wijsheid is de vleeswording van de geest” (Böhme, Drievoudige Leven).

De zevende eigenschap is waar God alles in alles is en alles tot ‘rust’ komt. Het is fase van het koninkrijk van God. Hier is er sprake van rust waar de eerste eigenschap mee begon. Het is de plaats waar ‘worden’ ‘zijn’ is geworden:

“Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat, als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem gelijk zullen wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is” (1 Joh. 3:2).

In de Bijbel zien we dat de toekomstige openlijke manifestatie (ons toekomstig behoud) afhankelijk is van ons huidige innerlijke manifestatie (ons huidig behoud). Wanneer wij nu zien wie wij zijn, zal dat bepalend zijn voor onze Messiaanse manifestatie, de mate dat wij deel krijgen aan de Messiaanse beloften in Openbaring 2-3. De belangrijke vraag NU is daarom: “Wie ben ik?” Als christen ben ik Christus in mijn menselijke vorm (vgl. Gal. 2:20; 1 Joh. 4:17). De zevende eigenschap is de Geest van God in ons als “Ik ben” in de “IK BEN. Alleen door dit besef wordt ons één-zijn in Christus herkend. Deze innerlijke herkenning is door het geloof van Christus: *“De rechtvaardige zal uit het geloof leven.”*

De laatste drie eigenschappen zijn een gewaarwording van **ZIEN, HOREN en ZIJN**. Ik zie, ik hoor en ik ben (niet IK BEN). IK BEN is Christus. “Ik ben” is wie God me schiep om te zijn. Ik verlies nooit mijn identiteit als <vul je naam in> in eenheid met Christus. Deze TWEE zijn één geest. Deze eenheid, deze vereniging, is mijn nieuwe identiteit in Christus, maar ik verlies nooit mijn identiteit als geschapen persoon. Met andere woorden, ik word nooit Hij die in mij woont en Zich door mij tot uitdrukking brengt. Zien, horen en zijn is één proces van gewaarwording door de hechting van Gods Geest en onze geest (1 Cor. 6:17) met ons als HELE personen. Zien is horen en horen is zien. Het resultaat is dat alles uit de geest is en we handelen als geestelijke mensen. Dat is de wijsheid en manifestatie van God.

*“Want het Ware Weten is de openbaring van de Geest Gods, door de eeuwige Wijsheid. **Hij weet in Zijn Kinderen wat Hij wil.** Hij toont Zijn Wijsheid en Wonderen door Zijn kinderen, zoals de aarde haar kracht toont door de vele bloemen die zij voortbrengt” (Böhme, De Weg tot Christus).*

“Hij weet in Zijn kinderen wat Hij wil” (Jacob Böhme)

Wat God in Zijn kinderen weet te doen in de opstanding is een zaak van ZIEN, HOREN en ZIJN/ SPREKEN. Dit is waar het derde principe over gaat.

Wat wil God in Zijn kinderen? Hij wil Zich manifesteren in ons "ZIJN". Het christelijke leven is niet een leven van 'worden' maar van 'zijn'. De eerste stap die we daartoe moeten nemen is de stap van IN Christus naar ALS Christus. Ik WEET dan dat ik een levende container van Christus ben. De volgende stap is dat God systematisch ALLES van ons wegneemt waarover we onjuiste ideeën hebben en niet gebaseerd is op de werkelijkheid dat we ZIJN wie Hij is en Zijn goddelijke natuur ons deel is. Het betekent niet dat het schepsel gelijk wordt aan de Schepper, maar dat we deel hebben aan Zijn leven als het onze. Het resultaat is dat wij roemen in onze zwakheden en wij in de ogen van de wereld als succesvolle mislukkingen bekend staan.

In het proces van ZIEN, LUISTEREN en ZIJN/ZEGGEN, zien we dat Gods doel is om alles in allen te zijn. Dat is Zijn wijsheid en manifestatie. Vanuit onze kennis wie wij ZIJN, SPREKEN wij ons woord van geloof uit. Het begint allemaal met het kruis dat door de opstanding onze OGEN OPENT. Dit gaat gepaard met het roemen in onze zwakheden dat ons HOREN is:

"... komt alle vlees tezamen om, Adam keert tot stof terug. Als je verstand hebt, HOOR dan dit, leen je oor aan het GELUID van mijn betoog" (Job 34:15,16).

These, antithese en synthese

Laten we tot nog eens de werking van these, antithese en synthese bekijken om de drie principes op elkaar af te stemmen. Alles begint met de "Ungrund", de zee van vrijheid, van waar uit alles mogelijk is maar zich nog niet heeft gemanifesteerd. De Vader wil Zijn eigen denken kennen en doet dit door in een de spiegel van Zijn Wijsheid, Zijn Sofia te kijken. Daar ziet Hij Zijn Zoon die Hij tot uitdrukking wil brengen.

In deze zee van vrijheid, kan zich nog niets manifesteren omdat er geen beweging is. Alle manifestatie komt voort uit beweging. Het verlangen moet zich daarom samentrekken en naar buiten komen, tot expansie komen. Alles heeft echter zijn tegengestelde werking en daarom gaat expansie gepaard met contractie. We kennen niets zonder de tegenstelling ervan. Dit veroorzaakt een spanning, maar het is geen kwade spanning. Deze spanning moet gebroken worden om manifestatie mogelijk te maken. Het verlangen om zich naar buiten te keren en dat gepaard gaat met contractie, veroorzaakt rotatie, een rondtollend wiel. Expansie, contractie en rotatie vormen de eerste drie eigenschappen. Het is een roterend wiel dat Böhme de "folterende pijn" noemt, maar geen "kwaad" wiel is. Het negatief is niet kwaad tenzij het wordt misbruikt en niet komt tot het tweede principe of de vierde eigenschap, dat is het kruis.

In het tweede principe slokt de expansie de contractie op. God blijft niet steken bij expansie, contractie en rotatie. Hij wil Zich manifesteren, maar alleen door het kruis. Wat begon als een rondtollend vuur kan zich uiteindelijk ongecontroleerd of gecontroleerd uiten, vuur tot vernietiging of vuur tot dienstbaarheid.

Het licht is het vrouwelijke en is de enige manifestatie waardoor God Zich laat kennen.

Het vrouwelijke kan echter niet bestaan zonder het kruis, zoals Eva ook niet tot leven kon komen zonder de diepe slaap van Adam (Gen. 2:2:21,22), dat verwijst naar de dood en opstanding van Christus. Vuur en licht hebben elkaar nodig, waarbij licht de manifestatie is. Licht is het derde principe.

Het leven in het Paradijs was voor Adam en Eva een uiting van het derde principe. Alle drie principes waren in harmonie, of zoals Jacob Böhme het noemt, “*op temperatuur*”. Uit het licht komt zien, horen en kleur voort.

De duivel verleidde de mens door niet te leven naar het tweede principe. Daarom kan alle dwaalleer getoetst worden door de plaats die het kruis inneemt. Humanisme en New Age gaan voorbij aan het kruis en laten daarmee hun heilloze weg zien.

De dood en opstanding van Christus, en wij in Hem, brengt herstel voor een ieder die gelooft. Golgotha maakt ons tot zonen van God die niet allen door vuur leven, of alleen door de schepping, door vuur dat de schepping misbruikt, maar door het leven van God, namelijk de manifestatie door het Paaslam dat geslacht is tot ons behoud.

De vijfde eigenschap is een rotatie van licht waarin we zien wie we ZIJN, één geest met Christus (1 Cor. 6:17). Wie wij ZIJN, SPREKEN wij uit door het woord van geloof. Dit is de beweging van rotatie naar expansie. De expansie is kleurrijk dat zo kenmerkend is voor het koninkrijk van God. Ieder kind van God is een uniek lid van het lichaam van Christus en het is niet nodig dat het ene lichaamsdeel zich minderwaardig voelt ten opzichte van een ander lid.

“God heeft evenwel het lichaam zo samengesteld, dat Hij meer eer gaf aan hetgeen misdeeld was, opdat er geen verdeeldheid in het lichaam zou zijn, maar de leden gelijkelijk voor elkander zouden zorgen” (1 Cor. 12:24,25).

Eenheid (1 Cor. 6:17) leidt ertoe dat we als lichten in deze wereld door de specifieke klankkleur van ons natuurlijke leven de Heer manifesteren. Dat is Gods wijsheid van boven..

“Maar de wijsheid van boven is vooreerst rein, vervolgens vreedzaam, vriendelijk, gezeglijk, vol van ontferming en goede vruchten, onpartijdig en ongeveinsd” (Jac. 3:17).

We leven op basis van het tweede principe, waarvan onze Heer zei: “*Blijf in Mij*”. Zodra ons sterfelijk lichaam overgaat naar een verheerlijkt lichaam, zullen we helemaal “*op temperatuur*” zijn en met Hem heersen in Zijn eeuwige manifestatie.

Na deze kosmologie willen we in de volgende en laatste studie Jacob Böhme plaatsen in onze wetenschappelijke tijd en bezien hoe de kwantummechanica aansluit bij zijn kosmologie.

De zevende scheppingsdag

“Op de zevende dag heeft God van al Zijn werken die Hij gemaakt had, gerust; zei Mozes. Nu behoeft God geen rust, want Hij heeft in eeuwigheid gewrocht, en is een Enige werkende Kracht! Hierover ligt het verstand in het woord verborgen, want Mozes zei: God heeft de zevende dag geboden te rusten. De zevende dag is geweest, het ware Paradijs (versta zulks geestelijk), zijnde de tinctuur van de Goddelijke Kracht, die een Temperamentum is. Deze heeft door alle Eigenschappen gedrongen, en in de zevende (dat is, in het Wezen van alle andere) gewrocht. De kracht van het vuur en het licht; het H. Element. De tinctuur heeft door de aarde, en door alle Elementen gedrongen, en alles getingeerd: aldaar was het Paradijs op aarde, en in de mens, want de boosheid was verborgen. Gelijk de nacht in de dag verborgen is, zo was ook de grim der natuur in 't eerste Principii verborgen, tot aan de val van de mens; toen vluchtte het Goddelijk werken, met de tinctuur, in Zijn eigen Principium, namelijk, in de inwendige grond van de lichte wereld. Want de grim keerde zich in de hoogte, en bekwam het opperste regiment. Dit is de vloek, waarmee God de aarde vervloekt heeft, want Zijn vervloeken is Zijn werkend vlieden, gelijk wanneer Gods Kracht in een ding met zijn leven en geest werkt, en Zich daarna met Zijn werking uit het ding onttrekt, zo is het vervloekt, want dan werkt het in eigen wil, en niet in Gods Wil” (Jacob Böhme, Clavis).

Studievragen

1. Wat is een “dubbelhartig” mens?
2. Wat is de gap-theorie?
3. Leg uit wat de *Exsultet* is.
4. Waar gaat het derde principe over?
5. Wat is in het derde principe het verband tussen zien, horen en zijn?
6. Leg uit waarom “*wijsheid de vleeswording van de geest*” is?
7. Welk inzicht heeft de kosmologie van Jacob Böhme je gegeven?